

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра геодезії та землеустрою

**«Затверджую»
Завідувач кафедри
геодезії та землеустрою**

Ю.Л. Скляр

“16” червня 2020 р

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

Землевпорядна експертиза

Спеціальність: 193 «Геодезія та землеустрій»

Освітня програма: 193 «Геодезія та землеустрій»

Освітній ступінь: «Бакалавр»

Факультет: Юридичний

2020 – 2021 навчальний рік

Робоча програма із дисципліни «Землевпорядна експертиза» для студентів
за спеціальністю *193 Геодезія та землеустрій*

Розробник: ст. викладач кафедри геодезії та землеустрою

Прокопенко Н.І.

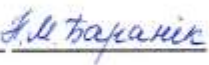
Робочу програму схвалено на засіданні кафедри геодезії та землеустрою
Протокол від 16 червня 2020 року № 12

Завідувач кафедри Ю.Л. Скляр

Погоджено:

Гарант освітньої програми М.А. Малашевський

Декан факультету С.І. Запара

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

Зареєстровано в електронній базі: дата: 26.06 2020 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань: <i>19 Архітектура та будівництво</i>	Вибіркова	
	Спеціальність: <i>193 «Геодезія та землеустрій»</i>		
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів: 3		2020-2021	
		Курс	
		4	5
		Семестр	
		7	9
Загальна кількість годин – 90	Освітній ступінь: бакалавр	Лекції	
		14	8
		Практичні, семінарські	
		30	6
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
46	76		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,9 самостійної роботи студента – 3,0		Індивідуальні завдання:	
		Вид контролю: залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 48,8/51,2 (49%/51%)

для заочної форми навчання – 15,5/84,5 (16%/84%)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Землевпорядна експертиза» є надати студентам необхідний обсяг знань в галузі землевпорядної експертизи, зокрема висвітлити законодавчо-нормативні засади порядку проведення експертизи землевпорядної документації, питання виконання необхідних вимог до створення землевпорядної документації для подальшої державної реєстрації земельних ділянок та прав на них, що дозволить організувати комплексну оцінку об'єктів землевпорядної документації.

Завдання дисципліни:

- систематизація та розширення знань про нормативно-правову базу створення землевпорядної документації;

- оволодіння порядком розробки, погодження та затвердження землевпорядної документації;

- формування знань та володіння нормативно-правовими актами стосовно аналізу та оцінки землевпорядної документації щодо відповідності вимогам законодавства, встановленим стандартам, нормам, правилам, володіння методами та порядком проведення експертизи землевпорядної документації, підготовки обґрунтованих висновків для об'єктів державної експертизи.

Дисципліна «Землевпорядна експертиза» відноситься до дисциплін циклу професійної підготовки.

Дисципліна «Землевпорядна експертиза» **має тісний зв'язок з дисциплінами:** топографія, картографія, основи землевпорядкування та кадастру, землевпорядне проектування, геодезія, земельний кадастр та ін.

Підґрунтям вивчення дисципліни є засвоєння таких дисциплін як геодезія, метрологія і стандартизація, землевпорядне проектування, топографічне креслення та комп'ютерна графіка, українська та англійська мови.

Очікувані результати навчання: застосовувати методи і технології розроблення робочих проектів землеустрою, планування використання та охорони земель, кадастрових зйомок та ведення державного земельного кадастру.

У результаті вивчення дисципліни студент

має знати:

- склад і зміст землевпорядної документації, що підлягає обов'язковій державній експертизі;

- склад і зміст проектної землевпорядної документації;

- склад і зміст документації із оцінки землі;

- склад і зміст технічної та кошторисної землевпорядної документації;

- обмеження (обтяження) прав на землю та земельні сервітути;

- порядок погодження і затвердження землевпорядної документації;

- порядок проведення державної експертизи землевпорядної документації.

має вміти:

- виконувати комплексний аналіз землевпорядної документації на відповідність її вимогам чинного законодавства, встановленим стандартам, нормам, правилам;

- виконувати підготовку обґрунтованих висновків державної експертизи землевпорядної документації.

3. Програма навчальної дисципліни (затверджена Вченою радою Сумського національного аграрного університету, протокол № 7 від 26 грудня 2018 р.)

Модуль 1. Мета і види експертиз об'єктів територіального планування.

Змістовий модуль 1. Види експертиз. Наукова і науково-технічна експертиза.

Тема 1. Вступ. Наукова і науково-технічна експертиза. Мета і види державних експертиз. Експертні методи прийняття рішень. Поняття, завдання і принципи наукової і науково-технічної експертизи. Суб'єкти і об'єкти наукової і науково-технічної експертизи. Форми і види наукової і науково-технічної експертизи. Мета державних експертиз проектної і технічної документації. Земельний кодекс України та Закон України «Про землеустрій» про державну землевпорядну експертизу. Права та обов'язки замовника і експерта. Висновки наукової і науково-технічної експертизи.

Змістовний модуль 2. Державна експертиза землевпорядної документації.

Тема 2. Здійснення державної експертизи землевпорядної документації. Загальні положення. Головні завдання державної землевпорядної експертизи. Розмежування компетенції органів державної землевпорядної експертизи. Порядок здійснення державної землевпорядної експертизи. Висновки державної землевпорядної експертизи. Науково-технічна експертиза. Закон України «Про наукову і науково-технічну експертизу». Здійснення державної експертизи землевпорядної документації.

Тема 3. Методологія і практика ведення державної землевпорядної експертизи основної технічної документації. Методологічні та методичні основи експертизи проектів землевпорядкування для АПК. Технічна документація з оформлення права користування земельною ділянкою для експлуатації та обслуговування адміністративно-виробничих і господарських будівель. Технічна документація з оформлення відкритому акціонерному товариству права оренди земельної ділянки для експлуатації та обслуговування торгівельного центру та складської будівлі. Звіт про експертну грошову оцінку земельної ділянки несільськогосподарського призначення приватного підприємця. Матеріали попереднього погодження місця розташування земельної ділянки для реконструкції автозаправної станції. Головні завдання державної землевпорядної експертизи. Методика проведення державної експертизи землевпорядної документації.

Змістовний модуль 3. Інші види експертиз об'єктів територіального планування.

Тема 4. Державна екологічна експертиза. Мета, завдання та основні принципи екологічної експертизи. Об'єкти і суб'єкти екологічної експертизи. Форми екологічної експертизи. Розмежування компетенції еколога-експертних органів. Статус експерта екологічної експертизи. Порядок проведення державної екологічної експертизи. Висновки державної екологічної експертизи. Відповідальність за порушення законодавства щодо екологічної експертизи.

Тема 5. Експертиза містобудівної документації. Основні завдання експертизи містобудівної документації. Організація проведення експертизи містобудівної документації. Висновки за результатами експертизи містобудівної документації. Технічна документація до проектів відведення для будівництва та обслуговування індивідуального житлового будинку і господарських будівель. Експертиза містобудівної документації. Закон України «Про основи містобудування».

Тема 6. Державна експертиза та оцінка запасу корисних копалин. Мета, завдання і зміст державної експертизи та оцінки запасів корисних копалин. Види державної експертизи та оцінки запасів корисних копалин. Експертні висновки за результатами експертизи та оцінки запасів корисних копалин. Державна екологічна експертиза. Закон України «Про екологічну експертизу»

Тема 7. Комплексна державна експертиза інвестиційних програм і проектів будівництва. Порядок проведення комплексної державної експертизи інвестиційних програм і проектів будівництва.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усь о- го	у тому числі					усього о	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	с.р .		л	п	ла б	ін д	с.р .
Модуль 1. Мета і види експертиз об'єктів територіального планування.												
Змістовий модуль 1. Види експертиз. Наукова і науково-технічна експертиза.												
Тема 1. Вступ. Наукова і науково-технічна експертиза.	12	2	4			6	14	2	2			10
Разом за змістовим модулем 1	12	2	4			6	14	2	2			10
Змістовний модуль 2. Державна експертиза землепорядної документації.												
Тема 2. Здійснення державної експертизи землепоряд-	12	2	4			6	12					12

ної документації.												
Тема 3. Методологія і практика ведення державної земельно-порядної експертизи основної технічної документації.	18	4	8			8	16	2	2			12
Разом за змістовим модулем 2	30	6	12			14	28	2	2			24
Змістовний модуль 3. Інші види експертиз об'єктів територіального планування.												
Тема 4. Державна екологічна експертиза.	12	4	4			6	14	2	2			10
Тема 5. Експертиза містобудівної документації.	14	1	4			8	12	2	-			10
Тема 6. Державна експертиза та оцінка запасу корисних копалин.	14	1	4			8	12					12
Тема 7. Комплексна державна експертиза інвестиційних програм і проектів будівництва.	8		2			6	10					10
Разом за змістовим модулем 3	48	6	12			28	48	4	2			42
Усього годин	90	14	30			46	90	8	6			76

5. Теми та план лекційних занять
(для денної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	<p><i>Вступ. Наукова і науково-технічна експертиза.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мета і види державних експертиз. 2. Експертні методи прийняття рішень. 3. Поняття, завдання і принципи наукової і науково-технічної експертизи. 4. Суб'єкти і об'єкти наукової і науково-технічної експертизи. 5. Форми і види наукової і науково-технічної експертизи. 	2
2	<p><i>Здійснення державної експертизи земельпорядної документації.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальні положення. 2. Головні завдання державної земельпорядної експертизи. 3. Розмежування компетенції органів державної земельпорядної експертизи. 4. Порядок здійснення державної земельпорядної експертизи. 5. Висновки державної земельпорядної експертизи. 	2
3	<p><i>Методологія і практика ведення державної земельпорядної експертизи основної технічної документації. (Частина 1)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методологічні та методичні основи експертизи проектів земельпорядкування для АПК. 2. Технічна документація з оформлення права користування земельною ділянкою для експлуатації та обслуговування адміністративно-виробничих і господарських будівель. 	2
4	<p><i>Методологія і практика ведення державної земельпорядної експертизи основної технічної документації. (Частина 2)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Технічна документація з оформлення відкритому акціонерному товариству права оренди земельної ділянки для експлуатації та обслуговування торгівельного центру та складської будівлі. 2. Звіт про експертну грошову оцінку земельної ділянки несільськогосподарського призначення приватного підприємця. 3. Матеріали попереднього погодження місця розташування земельної ділянки для реконструкції автозаправної станції. 	2
5	<p><i>Державна екологічна експертиза. (Частина 1)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мета, завдання та основні принципи екологічної експертизи. 2. Об'єкти і суб'єкти екологічної експертизи. 3. Форми екологічної експертизи. 4. Розмежування компетенції еколога-експертних органів. 	2
6	<p><i>Державна екологічна експертиза. (Частина 2)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Статус експерта екологічної експертизи. 2. Порядок проведення державної екологічної експертизи. 	2

	3. Висновки державної екологічної експертизи. 4. Відповідальність за порушення законодавства щодо екологічної експертизи.	
7	Експертиза містобудівної документації. Державна експертиза та оцінка запасу корисних копалин. 1. Основні завдання експертизи містобудівної документації. 2. Організація проведення експертизи містобудівної документації. 3. Висновки за результатами експертизи містобудівної документації.	2
	Разом	14

Теми та план лекційних занять
(для заочної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Наукова і науково-технічна експертиза. 1. Мета і види державних експертиз. 2. Експертні методи прийняття рішень. 3. Поняття, завдання і принципи наукової і науково-технічної експертизи. 4. Суб'єкти і об'єкти наукової і науково-технічної експертизи. 5. Форми і види наукової і науково-технічної експертизи.	2
2	Методологія і практика ведення державної землепорядної експертизи основної технічної документації. (Частина 1) 1. Методологічні та методичні основи експертизи проектів землепорядкування для АПК. 2. Технічна документація з оформлення права користування земельною ділянкою для експлуатації та обслуговування адміністративно-виробничих і господарських будівель.	2
3	Державна екологічна експертиза. (Частина 1) 1. Мета, завдання та основні принципи екологічної експертизи. 2. Об'єкти і суб'єкти екологічної експертизи. 3. Форми екологічної експертизи. 4. Розмежування компетенції еколога-експертних органів.	2
4	Експертиза містобудівної документації. Державна експертиза та оцінка запасу корисних копалин. (Частина 1) 1. Основні завдання експертизи містобудівної документації. 2. Організація проведення експертизи містобудівної документації. 3. Висновки за результатами експертизи містобудівної документації.	2
	Разом	8

6. Теми практичних занять

(для денної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мета державних експертиз проектної і технічної документації. Земельний кодекс України та Закон України “Про землеустрій” про державну земельпорядну експертизу. (Частина 1)	2
2	Мета державних експертиз проектної і технічної документації. Земельний кодекс України та Закон України “Про землеустрій” про державну земельпорядну експертизу. (Частина 2)	2
3	Науково-технічна експертиза. Закон України “Про наукову і науково-технічну експертизу”.(Частина 1)	2
4	Науково-технічна експертиза. Закон України “Про наукову і науково-технічну експертизу”.(Частина 2)	2
5	Головні завдання державної земельпорядної експертизи. Методика проведення державної експертизи земельпорядної документації. (Частина 1)	2
6	Головні завдання державної земельпорядної експертизи. Методика проведення державної експертизи земельпорядної документації. (Частина 2)	2
7	Порядок здійснення державної земельпорядної експертизи. (Частина 1)	2
8	Порядок здійснення державної земельпорядної експертизи. (Частина 2)	2
9	Державна екологічна експертиза. Закон України “Про екологічну експертизу”. (Частина 1)	2
10	Державна екологічна експертиза. (Частина 2)	2
11	Технічна документація з оформлення права користування земельною ділянкою для реконструкції, обслуговування та експлуатації автозаправної станції.	2
12	Технічна документація до проектів відведення для будівництва та обслуговування індивідуального житлового будинку і господарських будівель. (Частина 1)	2
13	Технічна документація до проектів відведення для будівництва та обслуговування індивідуального житлового будинку і господарських будівель. (Частина 2)	2
14	Експертиза містобудівної документації. Закон України “Про основи містобудування”. (Частина 1)	2
15	Експертиза містобудівної документації. Закон України “Про основи містобудування”.(Частина 2)	2
	Разом	30

Теми практичних занять

(для заочної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мета державних експертиз проектної і технічної документації. Земельний кодекс України та Закон України “Про землеустрій” про державну землепорядну експертизу.	2
2	Головні завдання державної землепорядної експертизи. Методика проведення державної експертизи землепорядної документації.	2
3	Державна екологічна експертиза. Закон України “Про екологічну експертизу”.	2
	Разом	6

7. Самостійна робота

(для денної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Наукова і науково-технічна експертиза.	6
2	Здійснення державної експертизи землепорядної документації.	6
3	Методологія і практика ведення державної землепорядної експертизи основної технічної документації.	8
4	Державна екологічна експертиза.	6
5	Експертиза містобудівної документації.	8
6	Державна експертиза та оцінка запасу корисних копалин.	6
7	Комплексна державна експертиза інвестиційних програм і проектів будівництва.	6
	Разом	46

Самостійна робота

(для заочної форми навчання)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Наукова і науково-технічна експертиза.	10
2	Здійснення державної експертизи землепорядної документації.	12
3	Методологія і практика ведення державної землепорядної експертизи основної технічної документації.	12
4	Державна екологічна експертиза.	10
5	Експертиза містобудівної документації.	10
6	Державна експертиза та оцінка запасу корисних копалин.	12
7	Комплексна державна експертиза інвестиційних програм і проектів будівництва.	10

Разом	76
-------	----

8. Методи навчання

1. Методи навчання за джерелом знань:

1.1. *Словесні*: розповідь, пояснення, бесіда (евристична і репродуктивна), лекція, складання плану, виготовлення таблиць.

1.2. *Наочні*: демонстрація, ілюстрація.

1.3. *Практичні*: практична робота.

2. Методи навчання за характером логіки пізнання.

2.1. *Аналітичний*

2.2. *Методи синтезу*

2.3. *Індуктивний метод*

3. Методи навчання за характером та рівнем самостійної розумової діяльності студентів.

3.1. *Частково-пошуковий (евристичний)*

3.2. *Репродуктивний*

3.3. *Пояснювально-демонстративний*

4. **Активні методи навчання** - використання технічних засобів навчання, самооцінка знань, імітаційні методи навчання (побудовані на імітації майбутньої професійної діяльності), використання навчальних та контролюючих тестів, використання конспектів лекцій .

5. **Інтерактивні технології навчання** - використання мультимедійних технологій, інтерактивної дошки та електронних таблиць, case-study (метод аналізу конкретних ситуацій), діалогове навчання, співробітництво студентів (кооперація) *та інші*.

9. Методи контролю

1. Рейтинговий контроль за 100-бальною шкалою оцінювання ЄКТС

2. Проведення проміжного контролю протягом семестру (проміжна атестація)

3. Полікритеріальна оцінка поточної роботи студентів:

- рівень знань, продемонстрований на практичних заняттях;
- результати виконання та захисту практичних робіт;
- самостійне опрацювання теми в цілому чи окремих питань;
- виконання аналітично-розрахункових завдань;
- написання рефератів;
- письмові завдання при проведенні контрольних робіт.

10. Розподіл балів, які отримують студенти
(для денної форми навчання)

Поточне тестування та самостійна робота						С Р С	Разом за модулі та СРС	Атес- тація	Сума
Модуль 1 – 70 балів									
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	15	85 (70+15)	15	100
10	10	20	10	10	10				

Розподіл балів, які отримують студенти
(для заочної форми навчання)

Поточне тестування та самостійна робота						С Р С	Разом за модулі та СРС	Сума
Модуль 1 – 35 балів			Модуль 2 – 35 балів					
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	30	100 (70+30)	100
10	10	20	10	10	10			

11. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсowego проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
69-74	D	задовільно	
60-68	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Скляр Ю.Л., Кандиба Н.М. Землевпорядна експертиза: курс лекцій для студентів 4 курсу спеціальності 193 - Геодезія та землеустрій, ОС «Бакалавр». – Суми: СНАУ, 2019. – 36с.
2. Кандиба Н.М., Гончаров В.В. Землевпорядна експертиза: методичні вказівки для виконання практичних занять для студентів 4 курсу спеціальності 193 - Геодезія та землеустрій, ОС «Бакалавр». – Суми: СНАУ, 2019. – 56с.
3. Кандиба Н.М., Гончаров В.В. Землевпорядна експертиза: методичні вказівки щодо самостійної роботи для студентів 4 курсу спеціальності 193 - Геодезія та землеустрій, ОС «Бакалавр». – Суми: СНАУ, 2019. – 55с.

13. Рекомендована література

Базова

1. Аграрне право України: Підр. / В.М. Єрмоленко, О.В. Гафурова, М.В. Гребенюк та ін.; За заг. ред. В.М. Єрмоленка. – К.: Юрінком Інтер, 2010. – 608 с.
2. Відомчі нормативно-правові акти з питань земельних відносин / М.О. Євдокимов, О.В. Кравченко, Ж.В. Матвієнко, Т.М. Сімчишина, – К.: Ред. журн. «Землевпор. вісн.», 2007. – 480 с.
3. Лоїк Г.К. Державна експертиза об'єктів територіального планування: проекти і технічна документація: Навч. посіб. / Г.К. Лоїк, І.Г. Тарасюк. – Львів: Українські технології, 2004. – 344 с.
4. Справочник по землеустрою / Л.Я. Новаковский, В.М. Буленок, Ю.Н. Вагин и др.; Под ред. Л.Я. Новаковского. – 3-е изд., перераб. и доп. – К.: Урожай, 1989. – 352 с.

Допоміжна

1. Горлачук В.В. Методологічні та методичні основи експертизи раціонального землекористування в умовах земельної реформи.-К., 1995.
2. Горлачук В.В., В'юн В.Г, Сохнич А.Я. Землевпорядкування на межі тисячоліть: Монографія. - Львів: Укр. технології, 2001.
3. Земельна реформа на Україні: збірник законодавчих та урядових актів. –К.: Україна, 1991. – 84 с.
4. Земельна реформа: питання і відповіді. – К., 2000. – 64 с.
5. Земельна реформа: питання і відповіді. – К., 2001. – 64 с.
6. Земельне законодавство України: Збірник нормативних актів, судової та арбітражної (господарської практики): у 2 кн. – 2-ге вид., переробл. та доп.; За ред. А.С. Даниленка, Ю.Д. Білика, О.О. Погрібного, В.В, Кулініча. – К.: Урожай, 2002. – Кн.1. – 688 с.
7. Земельне законодавство України: Збірник нормативних актів, судової та арбітражної (господарської практики): у 2 кн. – 2-ге вид., переробл. та доп.; За ред. А.С. Даниленка, Ю.Д. Білика, О.О. Погрібного, В.В, Кулініча. – К.: Урожай, 2002. – Кн.2. – 672 с.
8. Земельне право України: Підр. / М.В. Шульга, Г.В. Анісімова, Н.О. Багай, А.П. Гетьман та ін.; За ред. М.В. Шульги. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 368 с.

9. Земельне право України: практикум: Навч. посіб. / [В.І. Курило, І.М. Миронець, Д.В. Ковальський, А.В. Харламович]. – К.: Магістр-XXI сторіччя, 2006. – 144 с.
10. Земельне право: курс лекцій: Навч. посіб. / М.Г. Ковтун. – К.: Юмана, 2001. – 208 с.
11. Земельні відносини в Україні. Організаційно-правовий механізм / Збірник основоположних актів законодавства; Під заг. ред. А.С. Даниленка. – К.: К.І.С., 2001. – 128 с.
12. Земельні ресурси: словник-довідник / Укл.: М.Г. Ступень, Р.Й. Гулько, О.Я. Микула, Л.Ф. Кисіль, Н.Р. Шпик; За заг. ред. М.Г. Ступеня. – Львів: Львів. держагроуніверситет, 2005. – 160 с.
13. Земельный вопрос. / Е.С. Строев, С.А. Никольський, В.И. Кирюшин; Под ред. Е.С. Строева. – М.Колос, 1999. – 536 с.
14. Словарь-справочник землеустроителя / Под ред. А.С. Помелова. – Минск: Учеб. центр по подгот., повышения квалификации и переподгот. Кадров землеустроит. и картографо-геодез. службы, 2004. – 272с.
15. Словник термінів у сфері земельних відносин та землекористування /Л.В. Паламарчук, О.В. Мельник, Л.Й. Сафарова, Н.А. Ричкова, О.В. Громадська, О.М. Коваленко, В.І. Колесник, С.П. Погурельський; За заг. ред. А.М. Третяка –К.: Август Трейд, 2008. – 240 с.

Основні рекомендовані нормативно-правові джерела

1. Закон України „Про державну експертизу землевпорядної документації №1808-IV від 17.06.2004. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1808-15>
2. Про затвердження Методики проведення державної експертизи землевпорядної документації. – Наказ Днржкомзему № 391 від 03.12.2004. [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1618-04>
3. Про затвердження Порядку реєстрації об'єктів державної експертизи землевпорядної документації та типової форми її висновку. ПКМ 974 від 12.07.2006. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974-2006-%D0%BF/ed20171231/sp:head>
4. Закон України «Про держаний контроль за використанням та охороною земель» від 19 червня 2003 р. № 963-IV [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/963-15>
5. Закон України «Про порядок виділення в натурі (па місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)» від 5 червня 2003 р. 899-IV [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/899-15>
6. Земельний кодекс України № 2768-III від 25.10.2001. // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>
7. Закон України «Про землеустрій» №858 від 22.05.2003. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15>
8. Закон України "Про наукову і науково-технічну експертизу", від 10.02.1995 р., № 51795-ВР. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-%D0%B2%D1%80>

9. Закон України "Про оцінку впливу на довкілля" від 23.05.2017 р., № 2059-VIII [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19>

Додаткові рекомендовані нормативно-правові джерела

1. Цивільний кодекс України №435 від 16.01.2003р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://ips.ligazakon.net/document/T030435?an=843030>
2. Податковий Кодекс України. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
3. Оцінка земель. Правила розроблення технічної документації з нормативної грошової оцінки земель населених пунктів : СОУ ДКЗР 00032632–012:2009. – [затв. нак. Держкомзему від 24.06.2009 № 335 та зареєстр. УНДІ стандартизації, сертифікації та інформатики Держспоживстандарту України 10.09.2009 за № 32595752/1927] . – К. : Держкомзем України, 2009. – 86 с. – (Галузевий стандарт Держкомзему).
4. Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності щодо проведення робіт із землеустрою, землеоціночних робіт: нак. Держкомзему України від 5 серпня 2009 р. № 423 // Офіційний вісник України. — 2009. — № 68. — С. 114.
5. Про Методику нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів : постанова Кабінету Міністрів України від 23 березня 1995 р. № 213 // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2016-%D0%BF>
6. Про оцінку земель : Закон України від 11 грудня 2003 р. № 1378—IV // Офіційний вісник України. — 2004. — № 1. – С. 7.
7. Про Порядок нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та населених пунктів : наказ Державного комітету України із земельних ресурсів та інших органів від 27 січня 2006 р. № 18/15/21/11 // Офіційний вісник України. – 2006. — № 15. – 154.
8. Семчик В.І. Кулинич П.Ф. Шульга М.В. Земельне право України. – Підр. –2008.
9. Гетьман А.П. Шульга М.В. Попов В.К. Анісімова Г.В. Екологічне право України. – Підр. – 2005,2006.

Інформаційні ресурси

1. Укази Президента у сфері земельних відносин – <http://portal.rada.gov.ua>, <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Закони та постанови Верховної Ради України – <http://zakon.rada.gov.ua/>, <http://portal.rada.gov.ua/>
3. Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України – <http://zakon.rada.gov.ua/>, <http://portal.rada.gov.ua/>
4. Накази та розпорядження Держгеокадастру – <https://land.gov.ua/>

Інформаційний пакет до дисципліни

1. Інформаційний пакет з дисципліни розміщений на Веб-сайті курсу <https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=2042#section-0> і включає

календарно-тематичний план дисципліни(структуру); завдання для самостійної роботи з методичними рекомендаціями; методичні рекомендації до практичних занять, питання до заліку; література базова та допоміжна; тексти лекцій з вказівкою назв та планів лекцій у відповідності до календарно-тематичного плану; тестові завдання до підсумково-модульного контролю.